

ARNHEMSE SCOURANT.

De prijs d'ester Courant, die geregeld vijfmaal
weeke wordt uitgegeven, is wel op Dingsdag,
Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is
f 5 in de drie maanden.

DINGSDAG 18 MEI.

De prijs der Advertentia is, van een tot vijf
regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20
centen, behalve 35 centen segelegt, voor elke
plaatsing.

Ontwerp van strafwetboek.

V.

LASTER EN HOON, TEGEN OPENBARE MAGTEN EN
AMBTENAREN IN DE UITOEFENING HUNNER
FUNCTIËN.

Even onaannemelijk als het ontwerp is, met betrekking tot zijne hoofdverdeeling en strafsoorten, — even onaannemelijk is het meermalen in hare toepassing op de misdrijven. Een enkel voorbeeld kan toonen, in welken geest van teruggang het opgesteld is. Wij kiezen een punt, waar bij vooral de dagbladders belang heeft, en wij zullen zien, dat men, in meer dan één opzigt, de tijden van den heer VAN MAANEN overtroffen heeft en bijna zijn bestuur terug zou doen wenschen. Ontevreden, dat de openbare meening, welke zich in dagbladen, enz. vertoont, hante inbeelding met zich-zelfen ongegrond en belagchelijk vond, verbitterd op eene drukpers, welke zich niet tot de nederige dienares hunner verwaande middelmatigheid wilde maken, — besloten de ministers in het Strafwetboek eenige bepalingen binnen te smokkelen, door welke zij hoopten, in plaats van eene toezigt-voerende drukpers, eene onderdanige en vleijende te zullen in het leven roepen. Wij zien dit duidelijk in den titel, welke van laster en hoon handelt.

Wij willen ons hier niet verdiepen in de bepaling, aan laster en hoon gegeven; wij nemen die aan, gelijk de wet haar stelt, hoewel wij ze beter omschreven wenschten; wij bemoeijen ons niet met laster en hoon, jegens privaat personen gepleegd. Wij vinden het goed, dat deze straf wordt, ook dan wanneer de waerheit van hetgeen men zegt bewezen kan worden, zoo de openbaring ten minste niet noodzakelijk was. Het privaatleven behoort den particulier; daarin mag men zich niet ongeroepen dringen, en het is billijk, dat hij, die dit doet, de gerechte straf niet ontga.

Maar geheel anders is het, waar het betreft daden van openbare magten of ambtenaren, in hunne betrekkingen verrigt. Deze behooren aan het volk toe en men vervult eenen burger-pligt, wanneer men het verkeerde aan het licht brengt. Wanneer iemand dus eene openbare magt of eenen ambtenaar, in de uitoefening zijner functiën, van verkeerde of strafbare daden openlijk mogt beschul-

digd hebben, moet hij toegelaten worden tot het leveren van het bewijs. Dit volgt uit de stelling, alva der memorie van toelichting, dat »laster het kenmerk is van »laster. Waar dus niet gelogen is, daar is ook niet gelasterd. In plaats van een misdrijf gepleegd te hebben, heeft men eenen pligt vervuld. De minister wil ook hier slechts als bewijsmiddel toelaten een regterlijk gewijsde of eene authentieke acte, en, zelfs bij het bestaan van deze, zal men gestraft worden, zoo men »het »oogmerk had te beledigen. Dit is in strijd met het door hem-zelfen gestelde beginsel, op die wijs belet men in de meeste gevallen de openbaarmaking van verkeerdheden en misbruiken, aan welker bekendheid het publiek ten hoogste gelegen ligt; de straf, welke hem, die in het leveren van het bewijs faalt, treffen zal, zal van ligtvaardige aantijgingen terughouden. Wij begripen zeer wel, dat de minister gaarne alles, wat door openbare magten of ambtenars misdreven mogt worden, met mantels van liefde zou willen bedekken, — maar het publiek heeft regt te eischen, dat deze afgeschafte worden.

Elk middel van bewijs behoort hier toegelaten te worden. De minister voert daartegen aan: »De overige bewijsmid- »delen in strafzaken zouden, indien zij »hier werden toegelaten, tot uitkomsten »kunnen leiden, voor het algemeen hoogst »nadeelig, en niet zelden ten uiterste »grievend voor bijzondere personen, en »nieder blootstellen aan een door het mis- »drijf van anderen uitgelokt geregteijk »onderzoek; iets, hetwelk ook dan zou »kunnen benadeelen, en meestal bena- »deelen zal, wanneer hetzelfde de veroor- »deeling van den lasteraar ten gevolge »van hetgeen men ziet, het gedeeltelijk eene »magtsoek, gedeeltelijk eene onbegrijpe- »lijke vrees is alles, wat de minister weet uit te vinden, om den strijd, in welken hij met zijne eigene woorden geraakt, te bewimpelen. De ondervinding heeft het hersenschimmige van de vrees des ministers bewezen. In Frankrijk gold het regt, dat men alleen in die zeldzame gevallen van iemand de waarheid zeggen mocht; wanneer men zijne woorden door regterlijk gewijsde of authentieke acte kon staven. Dit is, met betrekking tot openbare magten en ambtenaren, veranderd bij de wet van 26 mei 1849, waar wij lezen: »Nul ne sera admis à »prouver la vérité des faits diffamatoires, »si ce n'est dans le cas d'imputation con- »tre des depositaires ou agents de l'autori- »té ou contre toutes personnes ayant agi »dans un caractère public, de faits rela-

»tifs à leurs fonctions. Dans se cas »les faits pourront être prouvés par- »devant la cour d'assises par toutes les »voies ordinaires, sauf la preuve contraire »par les mêmes voies. Wij weten nog niet, dat men in Frankrijk, waar dit verlot meer dan eens ter uitvoering is gelegd, er aan denkt, het af te schaffen, als nadeelig voor het algemeen, waarop het hier alleen aankomt. Doch waarom niet liever bij het openbaar ministerie eene klacht ingeleverd dan openlijk de magt of den ambtenaar, dien men met grond verdenkt, ten toon gesteld? Dewijl het openbaar ministerie wel eens, gelijk zekere vertegenwoordiging, treuriger gedachtenis, eene flagrante overtreding van grondwet of andere wet dwa-ling zou kunnen noemen, uit een zoogenaamd staatsbelang het misdrijf onvervolgd zou meenen te moeten laten, alsof de staat er ooit belang bij had, dat er straffeloos misdrijven gepleegd worden en alsof de opperste willekeur daarvan aan de ambtenaren, bepaald tot handhaving der wet aangesteld, kon toekomen. Dewijl men dit voorziet, kiest men eenen anderen, beteren, snel en krachtiger werkenden weg; men waar- schuwt het publiek tegen het misbruik, waarvan het het slagtoffer is; wetende dat men aldus ook den traagsten vlijtig maken, den onverschilligsten met belangstelling vervullen zal.

Het is daarom velstrekt noodig, dat men, waar het openbare magten en ambtenaren betreft, elk bewijsmiddel toelate. Een Fransch minister der restauratie, welks nagedachtenis in Frankrijk bij alle partijen in hooge achting staat, zoo wegens zijne bekwaamheid als wegens zijn ferm en edel karakter, DE SERRE, verklaarde bij de voordragt der wet van 1849: »La vie publique des fonctionnaires ap- »partient à tous. C'est le droit, c'est le »devoir de chacun de leurs concitoyens »de leur reprocher publiquement leurs torts »et leurs fautes publiques. L'admission »à la preuve est donc indispensable. En daarom liet hij ieder bewijs, niet en- ket regterlijke gewijsden of authentieke acten, toe. In 1847 staan onze ministers in liberale en verstandige denkbesluden nog verre beneden de Fransche ministers der restauratie, acht en twintig jaren vroeger. Maar er is nog meer, zelfs de heer VAN MAANEN had, gelijk wij zien zullen, meer eerbied voor het regt van beoordeeling der handelingen van de openbare magt of de ambtenaren.

Buitenlandsche berichten.

TURKIJE.

Konstantinopel, 27 april. Een Russische koerier is hier gekomen met dépêches voor den Russischen gezant aangekomen. Deels heeft de inhoud betrekking

op het geschil met Griekenland, en is lange na zoo gunstig niet voor het kabinet van Athene als de Turksche regering gevreesd en de vrienden van Griekenland gehoopt en verwacht hadden. Ook Rusland schaaft zich nu aan de zijde dier mogendheden, welke meenen, dat aan de Porte wegens het voorval op het hofbal te Athene voldoening toekomt, en dat de aanbiedingen ten dien opzichte van Griekenland niet voldoende zijn. Ook Rusland gelooft, dat het kabinet van Athene, in dit geval, geen recht heeft, op de ondersteuning der drie beschermende mogendheden te rekenen. Het is hoofdzakelijk de taal van Engeland, wel is waar minder dreigend, maar even stellig en duidelijk als de opzegging van de staatkundige garantie, welke Engeland voor dit geval aan Griekenland deed.

Zoo als de zaken thans staan, schijnt het, dat de Grieksche regering tot eenigen demoedigen stap tegen de Porte zal moeten besluiten. (A. A. Z.)

ENGELAND.

Londen, 13 mei. H. M. de koningin, de hooge en nog steeds klimmende prijzen der levensmiddelen en voornamelijk der onderscheiden brood- en meelsoorten in aanmerking nemende, heeft bevolen, dat van den datum van dit besluit af, voor Hr. Ms. huis slechts meel van de tweede kwaliteit zal gebezigt worden, en dat de dagelijksche hoeveelheid brood verminderd zal worden tot op een pond per hoofd voor iederen persoon, die in het paleis gevoed wordt.

— De bankiers, kooplieden en fabrikanten van Birmingham teekenen op dit oogenblik eene petitie, ten einde het Lagerhuis te verzoeken, om, in overeenstemming met het gouvernement, de Engelsche bank tot magtigen, bankbiljetten van 1 £ uit te geven tot een bedrag van de som, benodigd ter vervanging van het geld, dat uitgevoerd is geworden tot betaling van de levensmiddelen, welke men buiten 's lands heeft moeten kopen.

Londen, 15 mei. De markies van Lansdowne stelde in de zitting van het Hoogerhuis van gisteren voor, dat men de bill ter ondersteuning der behoeftigen in Ierland niet als geheel tijdelijk zoude beschouwen. Lord Brougham, lord Campbell en de graaf van Wicklow verklaarden zich er tegen, terwijl verscheidene andere leden zich er voor verklaarden; na eenige verdere discussiën werd het voorstel met 54 tegen 42 stemmen aangenomen, en ging het Huis daarop uiteen.

FRANKRIJK.

Parijs, 14 mei. In de Kamer der Gedeputeerden waren heden reeds vroegtijdig de tribunes opgepropt met voornamelijk ingezetenen en vreemdelingen, om de interpellatiën van den heer Odillon-Barrot, wegens de jongste wijziging in het kabinet, te hooren. Deze interpellatiën hadden werkelijk plaats en waren voornamelijk gericht tegen de soort van afzetting van den heer Lacave-Laplagne, den afgetreden minister van financiën. De heer Guizot beantwoordde deze interpellatiën; hij beweerde, dat de afgetreden minister geenerlei steun noch invloed aan het kabinet meer bijzette en alzoo niet langer lid van hetzelfde behoorde te blijven; dat overigens de kroon het recht had om naar goedvinden hare ministers te benoemen en af te zetten, zonder deswege eenige verantwoordelijkheid te dragen; dat in allen gevalle de politiek der behoudende partij, ondanks deze wijziging van het kabinet, onveranderd was gebleven; dat de oppositie intusschen het gobeurde te haat wilde nemen om oneenigheid onder de meerderheid te zaaijen en dat het alsoo de plicht dezer meerderheid was om eendragtig en in overeenstemming met de regering te blijven handelen en geenerlei concessie hoegenaamd aan de minderheid te doen.

De heer Lacave-Laplagne beweerde, daarentegen, dat het hem nimmer was gebleken, dat zijne aanwezigheid in het kabinet tot eenige ongelegenheid had aanleiding gegeven; dat integendeel de voornaamste door hem genomen maatregelen in overeenstemming met zijne ambtgenooten waren beraamd; dat hij daarom had geweigerd en had moeten weigeren, het hem gedane aanzoek om zijne demissie te nemen, en dat hij liever heeft verkozen eenvoudig af te wachten de demissie, welke hem zoude gegeven worden en welke hem dan ook werkelijk is gegeven.

De Kamer zoude vervolgens overgaan tot de orde van den dag, doch de gemoederen waren door deze verklaring derwijze aan het gisten gebragt, dat zij dadelijk daarop uiteenging.

Binnenlandsche berichten.

's Gravenhage, 15 mei. De uitpraak door den Hoogen Raad, burgerlijke kamer, in de zaak van den aannemer G. van Berkum, tegen de erfgenamen van wijlen Z. M. koning Willem Frederik graaf van Nassau, die op gisteren, vrijdag, bepaald was, is uitgesteld tot de laatste zitting voor de vacante.

's Gravenhage, 16 mei. Morgen, maandag, zal de zaak tegen den schrijver van het weekblad *Asmodée* voor de regtbank ter stede dienen. Het geldt de vervolging wegens het hoersaardiglijk smaden van den persoon des konings, in een artikel van dat blad, geplaatst in no. 81 van hetzelfde. De beklagde is voornemens zijne verdediging zelf voor te dragen, doch zal tevens verzoeken, dat de behandeling zijner zaak eenige dagen werde uitgesteld.

— Donderdag, 20 dezer, zal voor de regtbank worden behandeld de zaak van den markies de Thouras, die vervolgd wordt wegens een artikel, in het weekblad *de Burger* geplaatst.

— De minister van binnenlandsche zaken heeft de gegadigden verwittigd, dat de op vrijdag 11 juni aanstaaende aangekondigde besteding van het aanleggen van de aardenbaan voor de bestrating van een gedeelte des grooten wegs van Utrecht naar 's Hertogenbosch, in den Bommelerwaard, zal plaats hebben op den 4den juni eerstkomende, des middags ten 12 ure, te Arnhem aan het lokaal van het provinciaal gouvernement van Gelderland, doch zich zal bepalen tot het aanleggen van de aardenbaan van het werk sub 20. in de vorige aankondiging omschreven, en wel van het 2de, 3de en 4de perceel.

— De minister van marine is voornemens, op 22 dezer te doen aanbesteden de levering van 20,000 kannen jenever.

Dezelfde minister is voornemens, op 22 dezer te doen aanbesteden de levering van 600 kubieke ellen eiken balken, om te dienen tot de vernieuwing der sluisdeuren en ter herstelling der zeedoksluis te Vlissingen.

— Heden morgen heeft Z. M., voor het eerst na hoogstdezelfs ongesteldheid, de godsdienst oefening weder bijgewoond in de Kloosterkerk, onder het gehoor van den Wel Eerw. heer ds. Molenaar.

— Heden of morgen wordt alhier verwacht Z. D. H. de erfgroothertog van Saksen-Weimar-Eisenach. Men verzeekt, dat de erf-groothertog en de erf-groothertogin zich tegen het einde der week naar Londen begeven, en, na een kort verblijf aldaar, in deze residentie zullen terugkeeren.

— Z. Keiz. H. de grootvorst Konstantijn van Rusland wordt tegen dingsdag aanstaaende alhier verwacht, doch zal slechts korten tijd alhier verblijven daar hoogstdezelve zich mede naar Londen begeeft.

— Na het vertrek dezer vorstelijke personen naar Londen, zal, naar men verneemt, de reis van het koninklijk gezin naar Amsterdam voortgang hebben.

Rotterdam, 14 mei. Van eenige bakkers en broodslijters heeft men bevonden, dat het roggebrood, dat verkocht wordt, zwaar bezet is met moederkoorn, hetgeen, als zeer schadelijk voor de gezondheid, de aandacht der geneeskundigen niet ontgaan is, terwijl het te betreuren valt, dat de regering geene deskundigen belast, die over de kwaliteit van deze broodsoort, zoo onmisbaar voor de volksklasse, een streng toezigt uitoefenen.

's Hertogenbosch, 15 mei. Het plaatselijk bestuur van Klundert, provincie Noord-Brabant, heeft bekend gemaakt, dat, uithoofde der ongunstige tijdsomstandigheden, dit jaar de gewone kormissen, zoo binnen die plaats als op de gekuchten Moerdijk en Nood-schaas, niet zullen gehouden worden.

Waulwijk, 15 mei. Sedert een paar dagen vertoefde in een onzer logementen eene onbekende jonge dame, welke, naar hare uitspraak te oordeelen, van Duitschen oorsprong scheen te zijn. Haar uiterlijk voldeed goed, althans zij had reeds, zoo men zegt, eenige conquêtes gemaakt, en wie weet, waarmede zulks, niettegenstaande de onbekendheid dier dame, zoude geëindigd zijn, indien zij niet dezen morgen, door de alhier gestationeerde brigade marechausée, ware gearresteerd, waarna het bleek, dat gomette dame was zekere Adriana S., oud 19 jaren, in der tijd beschuldigd van brandstichting, welke misdaad door haar in den jare 1845 binnen de naburige gemeente Waspik zoude zijn gepleegd, sinds welken tijd zij steeds voortvlugtig is geweest, en zich, zoo als uit hare antwoorden was op te maken, geruimen tijd te Berlijn en Potsdam heeft opgehouden. Aanstaaenden maandag zal zij naar 's Hertogenbosch getransporteerd worden.

Leeuwarden, 14 mei. Naar men verneemt heerscht er sedert eenigen tijd in het huis van reclusie en tuchtiging alhier zeer veel ziekte, ofschoon van geen ernstigen aard, zoodat van de bevolking een zesde à een zevende gedeelte daardoor aangetast is.

Arnhem, 16 mei. Van allerwege komen uit het buitenland de meest geruststellende berichten in omtrent den te verwachten oogst; niet alleen belooft overal de rijke wasdom eenen goeden, maar ook eenen zeer vroegtijdigen oogst. Het schijnt dan ook, dat de prijzen der levensmiddelen hun hoogste standpunt hebben bereikt, en allengs zullen dalen: zoo, althans, is de blijde verwachting in vele streken van Duitschland. De nood, die daar op vele plaatsen zeer hoog is geklommen, wordt er niet weinig verergerd door die buitensperige tooneelen van plundering en verwoesting, waaraan zich het onbesuisde volk schuldig maakt; het natuurlijke gevolg is, dat de landbouwers en kooplieden, uit vrees voor geweld, de markten niet meer bezoeken, en daardoor het weinige, dat aangevoerd wordt, tot steeds stijgende prijzen wordt afgezet. Men moet den houder niet alleen zijne koopwaar betalen, maar ook de risico, welke hij loopt, van die te verliezen. Bij het natuurlijk gebrek voegt zich alzoo een kunstmatig kwaad: gestoorde veiligheid van handel.

Roekeloos is het en onvergefelijk van sommige dagbladen, dat zij telkens den haat der bevolking aanwaken tegen hen, die zij, geheel ten onrechte, *koren-woekeraars* noemen: de Duitsche dagbladen maken zich daaraan met onbegrijpelijke ligtzinnigheid schuldig, en hebben waarschijnlijk het meest bijgedragen, om daar alierwegeden treurigen staat van gisting en doelloos optoer, waardoor het

kwaad erger wordt, aan te sporen. De Duitsche bekrompene en domme censuur laat zulke betichtingen toe! Begrijpt men dan niet, dat alleen van het vrije en veilige verkeer van den ongestoorden handel hulp is te wachten? Het is een kleingeestig wanbegrip, te willen beweren, dat zoogenoemde *woekeraars* in staat zouden zijn de prijzen kunstmatig op te drijven. Alleen dan is dat mogelijk, als de geregelde loop des handels wordt gestuit of belemmerd, en vrees voor plundering de meesten weerhoudt hunne waren ter vrije mededinging aan te voeren.

De kortzigtige menigte ziet niet verder dan den bezitter van het graan en brood, en is van zelf al genegen dezen den hoogen prijs te wijten; men moet toch tegen iemand zijn ongenoegen lucht geven, en men ziet geen ander dan die nuttige tusschen-personen. Zoo ligt groeit dat ongenoegen tot verbittering aan; en daarom is het plicht van elk, die invloed oefent, van elk dagblad bijzonderlijk, om het volk het ongegronde van die dwaze beschuldigingen tegen den handel voor oogen te houden; hen te doen opmerken, hoe alleen die zelfde handel, zoo die in veiligheid en ongestoord kan worden geouwend, het kwaad kan lenigen; en hen te wijzen op de rampen, welke elders uit die valsche beschouwing van woeker, en daardoor ontstane verbittering tegen de tusschen-handelaren, worden te weeg gebragt.

Te meer is dat thans plicht, omdat zich ook bij ons sporen van zoodanige verbittering beginnen te openbaren, en sommige dagbladen, die zich tot de goede pers rekenen, zich niet weinig beijveren om den haat aan te blazen tegen wat zij in hunne bekrompenheid het verachtelijk rot der opkoozers van levensmiddelen noemen, die thans reeds weder middelen zouden beramen, om, zelfs bij den gelukkigsten oogst de uitwerkselen van den Goddelijken zegen, zooveel menschelijke boosheid dit vermag, te vernietigen.

Met verontwaardiging lezen wij dezer dagen deze ouderlijke ongerijnde beschuldigingen tegen den handel, in de dagbladen der goede pers. Hunne bekrompenheid en kortzigtigheid verloochenen zich ook in dit opzigt niet; maar hier dreigt werkelijk getaard uit zoo onvergefelijke lichtzinnigheid. Is het niet de burgers tegen elkander ophissen, als die pers beweert: «dat zij (het verachtelijk rot der opkoozers) er zich reeds bij voorraad op verbeugen, dat, met de koude weersgesteldheid, welke deze lente kenmerkt, de aardappelen niet dan langzaam zullen aanrijpen, en zij dus gelegenheid zullen hebben, de prijzen stijf te houden en eene goede winst te maken van hunne van den vorigen winter overgehouden aardappelen, welke zij (de opkoozers) besloten hebben, eerder tot varkensvoeder te gebruiken, of, des noods, op den mestloop te werpen, dan dezelve voor eenen matigen, ook door de smalle gemeente te betalen prijs te verkoopen.»

Wat moet men denken van die goede pers, welke aan het gemeen zoo haatverwekkende aantijgingen voorspiegelt? Is dat, in dezen tijd van spanning, niet meer dan lichtzinnigheid?

Gelukkig zijn wij tot heden bewaard gebleven voor voor die schroomelijke tooneelen van plundering en brandstichting, welke alle overige landen van Europa beroeren; de Nederlandsche natie maakt eene edele uitzondering, en mag daar trotsch op zijn. Maar het is die rampen over ons vaderland inroepen, als de goede pers in hare dommen ijver zoo gruwelijke beschuldigingen tegen een nuttig deel der burgers verkoudigt; het zou zijn, die rampen toe te laten, zoo men niet trachtte die dwaasheden te logenstraffen.

De regering maakt een zoo ijverig gebruik tegen de slechte pers van hare gelegenheden van 16 mei 1829 en 1 juni 1830. Die eerste wet spreekt ook van opruijing der ingezetenen. Zou het thans geene zaak zijn, ook de goede pers eens de eer eener vervolging aan te doen? — Hier dreigt werkelijk gevaar; gaat die pers op die wijze voort, dan mogen wij de plundertoneelen van Duitschland verwachten.

Het is waar, dat er dan slechts alleentijk rampen en ellende voor de ingezetenen zouden te wachten zijn, terwijl de slechte pers de regering of regeringspersonen lastig valt.

Het onderscheid is zeker groot, en daarom — zal men geene opruijningen tot plundering vervolgen.

Arnhem, 17 mei. Wij herinneren, onze lezers, dat op heden bij de Nederlandsche bank de inwisseling begint der muntbiljetten van f20, die den 2den der volgende maand ophouden wezig betalingsmiddel te zijn, alhoewel zij nog tot 1 september aanstaaende in alle belastingen aan de schatkist zullen worden aangenomen.

Mengelwerk.

Pruissens provinciale landdagen en vereenigde landdag.

Bij de algemeene oplotendheid, welke de thans in Pruisen voorvallende gebeurtenissen trekken, schijnt het niet ongepast, eenen naderen blik op deszelfs nieuwere staatsregeling te werpen, ten einde den gang der zaken des te juister te kunnen beoordeelen. Alvorons, echter, daartoe over te gaan, zullen, voornamelijk, eenige statistische opgaven nopens dat land niet onwelkom zijn.

Pruissen is, administratief, verdeeld in acht provinciën, welke al het oude en nieuwe gebied des tegenwoordigen koninkrijks bevatten. Deze provinciën zijn: 1o. Pruisen (Oost- en West-Pruissen,) verdeeld in vier arrondissementen; 2o. Posen, twee arrondissementen; 3o. Pommeren, drie arrondissementen; 4o. Silezië, drie arrondissementen; 5o. Brandenburg, twee arrondissementen; 6o. Sakse, drie arrondissementen; 7o. Westfalen, drie arrondissementen; 8o. de Rijnlanden, vijf arrondissementen.

Volgens de telling van 1843, beliep Pruisens bevolking 15,447,440 inwoners, behalve het kanton Neufchâtel, hetwelk, op het laatst van 1845, 66,784 ingezetenen telde.

Sedert de wet van 5 juni 1823, welke de provinciale staten in werking bragt, als vervulling der belofte, vervat in artikel 2 van het dekreet van 20 mei 1815, bezit elke der genoemde provinciën eenen provinciaal landdag, bij speciale wetten georganiseerd naar de fundamentele beginsels, verkondigd bij de wet van 5 juni. De landdagen zijn zamengesteld uit de vertegenwoordigers der vier standen (1) waarin de ingezetenen des lands verdeeld zijn: den heerenstand (hoogen adel) den ridderstand, den stedelijken burgerstand en den landelijken stand. Elk dier verschillende standen heeft op de verschillende landdagen een verschillend getal vertegenwoordigers, krachten verschillende beginsels, uit eigen regt of bij verkiezing, aan verschillende vormen onderhevig en wier uiteenzetting hier te wijdoopig zijn zou.

Ziehier, echter, hoe de landdagen der verschillende provinciën zijn zamengesteld, en, gevolgelijk, hoe de provinciën deelnemen aan den algemeenen landdag, wiens zittingen thans geopend zijn.

1o. Prinsen-, graven- en heerenstand: meerderjarige prinsen van den koninklijken bloede: 10 stemmen; Heeren (hooge adel) Pruisen, 5 stemmen; Brandenburg 11 stemmen; Pommeren 1 stem; Silezië 25 stemmen; Posen 4 stemmen; Sakse 7 stemmen; Westfalen 12 stemmen; Rijnlanden 5 stemmen. Totaal van den heerenstand: 80 stemmen.

2o. Ridderstand: afgevaardigden der provincie Pruisen 45 stemmen; Brandenburg 31; Pommeren 24, Silezië 35; Posen 22; Sakse 29; Westfalen 20; Rijnlanden 25. Totaal der stemmen van den ridderstand: 231.

3o. Stedelijke burgerstand: afgevaardigden der steden van de provincie Pruisen 28 stemmen; van Brandenburg 23; van Pommeren 16; van Silezië 30; van Posen 16; van Sakse 24; van Westfalen 20; van de Rijnlanden 25. Totaal der stemmen van den stedelijken stand: 182.

4o. Landelijke stand: afgevaardigden der landelijke gemeenten van Pruisen 22 stemmen; van Brandenburg 12; van Pommeren 8; van Silezië 15; van Posen 8; van Sakse 13; van Westfalen 20; van de Rijnlanden 25. Totaal der stemmen van den landelijken stand: 124.

Geheel bedrag der stemmen van den vereenigden landdag: 617.

De provinciale landdagen zijn bekleed met het regt om te beraadslagen over ontwerpen van wetten, die de provinciën bijzonder aangaan en zelfs over ontwerpen van algemeene wetten, die verandering in het regt van personen en eigendommen ten doel hebben, als mede in de belastingen, voor zoo veel zij de provincie betreffen. Nogtans hebben deze landdagen slechts eene raadplegende magt, slechts het regt om adviezen, die hun gevraagd worden, te geven; of wel, om, onder de benaming van petitiën en grieven, de bijzondere wenschen hunner provincie aan de kroon voor te dragen; juist datgene, echter, wat de wezenlijkheid der magt daargestelt, ontbreekt hun. Overigens benoemen voormelde landdagen, wier zittingen periodiek zijn, permanente commissiën, welke gedurende dien tusschentijd vergaderen. Deze comités, ingesteld bij de ordonnantie van 21 juni 1842 en georganiseerd bij die van den 10den augustus daaropvolgende, als ware beraadslagende vergaderingen, ontvingen, (artikel 4, ordonnantie van 21 juni) uitgestrekte bevoegdheid dan de provinciale staten zelf, en een reglement, hetwelk op eene zeer omaligtige wijze de wijze hunner beraadslaging regelde.

Zoodanig was, tot op 3 februari laatsleden, Pruisens staats-arrigting. Provinciale staten, zamengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende standen der burgers, en raadplegende over de zaken der provincie en zelfs over algemeene landbelangen, maar zonder klem noch wezenlijke magt; comités der staten, uit dezelve gevormd, en raadplegende als dezelve, op last van den monarch, gedurende den tijd, dat de zittingen der eerstgemelde gesloten waren. Overigens geen middelpunt, geene eenheid, geene nationale vertegenwoordiging. Het was altoos de eerste stap op de baan, welke het dekreet van 20 mei 1815 had geopend. De tweede — de zamenvoering eener algemeene vergadering der staten — gesproten uit den boezem der provinciale landdagen, moest nog geschieden; uit dien provisoiren toestand vloeden gewichtige bezwaren voort. Vooreerst, verlangde de publieke opinie de vervulling der oude beloften, welke zij als ernst had opgenomen. Vervol-

gens bleven de algemeene wetten, welke die beloften hadden bekrachtigd, onvertuld. De wet van 17 januari 1820, betrekkelijk de administratie der financiën, vorderde de medewerking en den medewaarborg der algemeene staten voor leeningen; en, bij gebreke van dien waarborg, bleef de staat zonder wettig krediet. Men moest dus uit dien hachelijken toestand geraken, welke de periodieke reclamatiën der provinciale landdagen gevaarlijk maakten: en ziedaar het doel der ordonnanciën van 3 februari.

Habben zij dat doel bereikt? Ziedaar de vraag. Laat ons, vooreerst, opmerken, dat de wijze, waarop FREDERIK WILLEM die algemeene staten-vergadering bij de wetten van 1815 en 1823 beloofde, heeft zamengesteld, allerereenvoudigst is; hij heeft zich bepaald bij te dekreteren, dat, in de hoofdstad der monarchie, al de bijzondere landdagen der monarchie bijeen komen zouden, met al derzelve leden, en met toevoeging van eenige nieuwe voor de vier provinciën, wier landdagen geen heeren hadden; al die provinciale landdagen moesten eenen enkelen landdag uitmaken, zamengesteld uit 617 leden uit al de klassen der ingezetenen van zijn rijk. Eveneens als hij de landdagen vereenigde, vereenigde hij de permanente commissiën derzelve, onder de benaming van vereenigd comité, en waartan hij de bijeenkomst periodiek maakte; zoodat Pruisen, in stede van eene enkele nationale vergadering, er inderdaad twee heeft, de eene uitgebreider, de andere beperkter, maar die ongeveer dezelfde bevoegdheid hebben. Hierbij moet nog worden gevoegd, dat de eerste, de vereenigde landdag, zich in twee Kamers of curiën splitst, die der heeren, eene soort van erfelijk Hoogerhuis, en die der drie andere standen; twee Kamers, die nu eens gezamenlijk, dan weder afzonderlijk raadplegen, nu staatsgewijze dan provinciaal. De tweede vergadering, daarentegen, het vereenigd comité der standen, raadpleegt als enkele vergadering, en de meerderheid beslist er de vraagpunten.

Wat de bevoegdheid betreft, welke den eigenlijken aard dier staatsligchamen kenmerkt, — men heeft in de troonrede van FREDERIK WILLEM gezien, dat zij, eveneens als op de provinciale landdagen, bloot consultatief moet wezen. De koninklijke rede zegt immers, dat hij geene verdediging van magt wilde, geene verwakking van het koninklijk alvermogen, geene wet van meerderheid, geene vertegenwoordigers der natie: niets, in één woord, wat aan den landdag of aan de vereenigde comités eenig aandeel aan de soevereiniteit mogt geven. Dit was, gelijk wij reeds gezien hebben, niet wat zijn voorganger bedoelde; deze kondigde eene nationale vertegenwoordiging aan, eene geschrevene grondwet, een verdrag tusschen den soeverein en de onderdanen; dat is, eene dier nieuwere staatsregelingen, die de regten des konings en die der natie overeenbrengen bij plechtige transactie. Dit was hetgeen Pruisen verwachtte, hetgeen het gemagtigd was te verwachten, en zulks mischien juist krachtens die historische ontwikkeling, waaraan men dezelve instellingen aanpassen wil. Ziedaar wat de landdagen, in al hunne zittingen, bij petitie vroegen, en ziedaar wat de koning hun ontzegt.

Doch gevea wij wel acht: hij ontzegt het hun in de oratorische uitweidingen eener rede, welke bij levendige spanning en onder bezorgdheid van allerlei aard uitgesproken werd, terwijl, zoo de meerderheid der prinsen van zijn huis (2), als de kabinetten van Oostenrijk en Rusland, niet ophielden verschillende schrikbeelden voor zijnen geest op te roepen. Maar wordt het hun inderdaad volstrektelijk ontzegt? Gaan wij de bevoegdheid na, welke aan den vereenigden landdag wordt gegeven bij de tweede ordonnantie van 3 februari, en wij zullen zien, dat FREDERIK WILLEM's hand milder is dan zijn mond, en dat, bijaldien hij bovenal, gelijk men het beweert, het hoofd is van eene exclusieve philosophische school, die staatsinstellingen niet anders begrijpt dan in de historie, hij desuitemin een staatsman is, die begrip heeft van de behoeften zijner eeuw. Inderdaad kan men de attributiën, welke de ordonnantie van 3 februari aan den vereenigden landdag toekent, onder drie categoriën rangschikken: 1o. medestemming en medewaarborg der staatsleeningen, volgens de termen zelve van artikel 11 der wet van 17 januari 1820. Geene leening kan zonder dezelve medewerking worden gesloten (§ 4), geene belasting kan worden verhoogd noch ingevoerd zonder dezelve bewilliging (§ 9). Wij laten hier de uitzonderingen ter zijde. — 2o. De landdag kan, in speciale gevallen, worden geroepen om te beraadslagen over algemeene wetten, betrekkelijk de regten van personen en eigendommen, of betrekkelijk veranderingen in de constitutie zelve der staten (§ 12). 3o. Eindelijk heeft de landdag het regt om aan de kroon petitiën en grieven voor te dragen betrekkelijk de binnenlandsche belangen van den staat (§ 13). Wij maken weinig gewag van deze twee laatste attributiën, hoe ruim en belangrijk zij zijn mogen; want, luidens de ordonnantie zelve, zijn zij bloot consultatief. De koning kan den vereenigden landdag raadplegen betrekkelijk algemeene wetten en veranderingen in de constitutie; maar hij kan er zich ook van onthouden. De landdag kan, bij wijze van petitie of grieven, zich mengen in alle binnenlandsche belangen, alle wenschetlijke hervormingen

vragen, zich over alle misbruiken in het bestuur beklagen, — maar de koning blijft altijd meester om geen gevolg aan hunne klagen te geven, om hunne wenschen niet te bevredigen. Het is eene denkbeeldige magt, welke hun bij die bepalingen wordt gegeven. Hoe welmeeneend ook de bedoelingen des konings mogen zijn, gemelde bepalingen zijn niets voor de standen; voor de regering zijn zij een gevaar; want, door alzoo de wenschen der publieke opinie aan te vuren, door haar officiële organon te geven, zonder haar het geringste aandeel aan het oppergezag toe te staan, zet men haar eene des te geduchter morele magt bij, naar mate zij zich genoopt vinden zal, om energieker op te treden ten einde zich te doen eerbiedigen. Het is te betreuren, dat de historische school, te zeer ingenomen met de overleveringen van het verleden om haren tijd nauwkeurig gade te slaan, dit niet genoegzaam heeft begrepen.

Maar, wat de eerste soort van attributiën aangaat, welke aan den vereenigden landdag zijn toegekeerd, — deze zijn gansch niet illusoir en van bloote raadpleging. Het is wel, gelijk de wet van 1820 zulks wilde, de *medewerking* en de *medewaarborg* van den landdag, welke de ordonnantie van 3 februari voor nieuwe leeningen, vordert. Het is ook wel de *bewilliging* van den landdag, welke de ordonnantie vereischt, voor de invoering van nieuwe belastingen of voor verhooging van reeds bestaande. Er zijn, ja, uitzonderingen bijgevoegd, welke echter niet genoegzaam zijn geregvaardigd; maar er is nogtans een zeer positief regt daargesteld, waarboven het absolute regt van den monarch zich voortaan niet meer kan verheffen. Geene leening kan worden gesloten, wanneer de landdag weigert dezelve te waarborgen. Geene belasting kan worden ingevoerd, wanneer de landdag zijne toestemming er aan weigert. Er is hier geene beperking noch voorbehoud ten behoeve des historischen regts. De landdag is in het bezit gesteld van een volstrekt veto, dat is te zeggen van een deel der soevereine magt. FREDERIK WILLEM heeft voortaan fraai verklaard, dat hij het alvermogen zijner kroon ongekrenkt heeft willen bewaren, en dat hij zijne magt met geenerlei constitutionele instelling wil verdeelen: zijn werk loegestraft zijne woorden. Zijne soevereiniteit is niet meer volledig. Zonder de bewilliging van den landdag, kan hij geene leeningen meer aangaan, geene belastingen invoeren. Om te gehoorzamen aan de verbindtenissen zijns voorgangers en aan de vereischten zijner betrekking, heeft hij met zijn volk getransigeerd; hij heeft zich de handen gebonden; hij heeft zijnen soeverainen wil onderworpen aan de uitspraken eener beraadslagende vergadering, waarvan hij voortaan afhankelijk is. Die vloekwaardige geest der eeuw, waartegen hij uitvaart, terwijl hij er aan loogeft, en die inderdaad niets anders is dan de drang der zaken zelve en de onweersstaanbare vooruitgang des menschdoms in de geschiedenis, heeft hem tegen zijnen wil medegesleept en omslingert hem reeds van alle zijden, en zal hem feil op feil doen begaan, indien hij dwaselijk poogen wil zich tegen denzelfden aan te kanten.

Overigens schatte men het belang dier financiële attributiën, welke de eenige wezenlijke en soevereine attributiën van den vereenigden landdag zijn, niet te gering. Er is te regt aangemerkt, »dat de natie, die zich zelve belasten, altoos het meest belast zijn; ja, maar zij zijn ook altoos de meest vrije; en, bijaldien wijsheid en onafhankelijke eerlykheid hare politieke vergaderingen beziele, zijn zij ook steeds de best bestuurde bewilliging van leeningen en belastingen, onderstelt, natuurlijk, en sluit de controle in van de geheele publieke administratie, het onderzoek en de kritiek der staatsbegroting. En alles immers vloeit uit het budget voort of komt daarop neder; en de staatsmagt, die de sleutels dier geldsluizen in handen heeft, is nagenoeg de dominerende magt in den staat. Moge dus de vereenigde landdag slechts een regt van raadgeving of klage hebben nopens vraagpunten van binnenlandsch bestuur! Hij opent of sluit naar goeddunken de bronnen van inkomst, zonder welke alle vraagpunten onoplosbaar zijn: de regering vermag dus niets zonder denzelfden. Men zal, wel is waar, zeggen, dat, vooralsnog, de magt van den landdag zich slechts uitstrekt tot leeningen en nieuwe belastingen, alsmede tot de verhooging van bestaande, — maar dit is eene inconsequentie, die niet lang zal voortduren en weldra zal worden weggeruimd door de onvermijdelijk voortschrijdende ontwikkeling der natie zelve. Vorderen niet reeds de wet van 17 januari 1820 en artikel 8 der constituerende ordonnantie van 3 februari 1847, dat de rekeningen der algemeene administratie van de staatschuld zullen worden onderworpen aan het voorloopig onderzoek en aan de bijzondere adviezen van den landdag?

Erkennen wij het dus: in weerwil der troonrede, waarmede de vereenigde landdag werd geopend, en der koninklijke leerstellingen van FREDERIK WILLEM, — de absolute magt bestaat niet meer in Pruisen. Pruisen heeft eene nationale vertegenwoordiging, wier vreemde en verwickelde vormen eene bevrediging zijn mogen der historische wetenschap; maar die, in wezenlijkheid, weinig beduiden, daar zij altoos nederkomen op eene beraadslagende vergadering, uitgaande uit alle provinciën en uit alle klassen der burgers van het rijk; eene talrijke, verlichte, vaderlandslievende vergadering, en die in het

(1) Ten onrechte schrijft men in Nederland gewoonlijk *standen*, en *standen-vergaderingen*. *Stände*, in het Hoogduitsch, is het meervoud van *Stand* (*der Herrenstand*, *der Ritterstand*, enz. — *die Stände*;) in het Nederduitsch is het meervoud van *stand*, *standen*.

(2) Vooral de prins van Pruisen, vermoedelijke opvolger van den troon, die zeer »behoudend» is.

besit is van een gedeelte der souvereiniteit, naardien alle takken des bestaans van belastingen of leening- en afhangen. Wij willen hier geen politisch leer- stelsel of geene politieke school beoordeelen; wij willen niet onderzoeken of FREDERIK WILLEHM, de in- stellingen zijns lands op de grondslagen zijner histo- rische ontwikkeling willende vestigen, niet soms het verledene voor het tegenwoordige nam; of hij niet de dubbele dwaling beging van te willen bouwen op maatschappelijke feiten, die niet meer bestaan, en van bestaande feiten te miskennen, die geheel zijn werk beheerschen. Wij hebben eene bestaande daadzaak te beoordeelen, namelijk het gedeelte van de staats- magt, hetwelk aan den vereenigden landdag is toe- gekend, door deszelfs deelneming aan den waarborg van leeningen en aan de invoering van belastingen. Wel nu, deze daadzaak geeft aan den landdag een wezenlijk deel aan de souvereiniteit; dezelve ver- sekerd hem, daarenboven, in de toekomst, wat men hem thans nog ontzegt. Buiten twijfel kan men hem deze belangrijke attributie ontnemen. De kroon kan hare bewilligingen herroepen en haar woord ver- breken, gelijk hare voorgaande verbindtenissen, — maar, behalve dat het karakter van den tegenwoordigen koning van Pruisen niet toelaat, dat men hem eene dergelijke bedoeling toeschrijve, — zou hij dezelve zonder gevaar kunnen bewerkstelligen? Zou hij straf-eloos met voeten treden het regt, hetwelk hij erken- de of schiep, en hetwelk hij bij eene plegtige akte bekrachtigde? Moge men al in een land, als Pruis- sen, niet te vreezen hebben, dat geweldige revolutiën den koning bewilligingen, welke hij mogt hebben geweigerd of herroepen, komen ontrukken, — zou de uitoefening der magt hem gemakkelijk worden, na het instrument, hetwelk hij thans in werking brengt, te hebben verbroken? Zou de ongenoegheid en het misnoegen, die hem zonden aankleven, hem eene aangename en vreedzame betrekking bezorgen te midden van een volk, welks verwachtingen bij alle sou hebben teleurgesteld? Is de belangstelling van geheel de wereld niet gevestigd op de taak, welke hij thans aanvangt? en zou men zich niet alierwege te- gen hem verklaren, indien hij dezelve karakterloos verlooche? Moge hij al niet blootgesteld zijn om als KARL I of LODWYK XVI te eindigen, het is beter niet te beginnen als zij.

Weldadigheid.

Ik heb, uit de gaven der weldadigheid mijner stad- en landgenooten, wederom voor de *Noodlijdens* in en bij *Boemelerwaard*, eene som van f130. — De hervormde gemeente van *Otterloo* heeft f29.20 bijgedragen. — Ik ver- zend heden naar *Neder-Hemert*: eene baal rijst, eene mud erwten, eene halve ton haring, die mij tot dat einde, getee- kend V. N. H., uit *Amsterdam* zijn aanbevolen. — De moeite deser dingen is hoogst aangenaam.

Arnhem, 15 mei 1847. **STEENMEIJER,**
Predikant.

In en bij den Boemelerwaard.

De ondergeteekende, **C. HOOIJER**, predikant te *Zalt-Bommel*, haast zich om den weldoeners in ons va- derland verslag te geven van de bedeelingen, door hem ge- daan overeenkomstig de behoeften van de armen der dor- pen in en bij den Boemelerwaard.

Is nitgereikt, aan *Hurwenen* (200 armen) eene baal rijst en 135 gl.; aan *Rossum* (400 armen) twee balen rijst en 200 gl.; aan *Driel* (1800 armen) drie balen rijst en 1100 gl.; aan *Hedel* (718 armen) zes balen rijst en 600 gl.; aan *Well en Ammerzoden* (618 armen) vier balen rijst en 470 gl.; aan *Nederhemert* (254 armen) drie balen rijst, vier pakjes sago voor de kranken, en 300 gl.; aan *Aalst* (166 armen) twee balen rijst; aan *Pouderoijen* (150 armen) twee balen rijst en 200 gl.; aan *Brakell* (300 armen) twee balen rijst en 200 gl.; aan *Zuilichem* (354 armen) twee balen rijst en vier pakjes sago voor de kranken; aan *Nieuwaal* (185 armen) niets; aan *Gameren* (359 armen) vier pakjes sago voor de kranken, en een pak hemden; aan *Bruchem, Kerkwijk en Delwijnen* (453 armen) een pak kleederen en twee balen rijst; aan *Herwijnen* (900 armen) vier balen rijst en 400 gl.; aan *Hellouw* (200 armen) drie balen rijst en 160 gl.; aan *Haeften* (200 armen) twee balen rijst en 200 gl.; aan *Tuil* (100 armen) eene baal rijst en 150 gl.; aan *Waardenburg en Neerrijnen* niets; aan *Opijnen en Heesselt* (300 armen) eene baal rijst en 100 gl.; aan *Est*, (burgelijk met Opijnen vereenigd en 100 armen tellende) eene baal rijst en 100 gl.; aan *Varik* (500 armen) vier balen rijst en 300 gl.; aan *Ophemert* (400 armen) twee balen rijst.

Wij hebben dus, zoo spoedig mogelijk, binnen den tijd van acht dagen (4—12 mei) op de genoemde dorpen in de oogenblikkelijke behoeften trachten te voorzien en uitge- reikt: een pak kleederen, een pak hemden, twaalf pakjes sago, 45 balen rijst, elk van bij de 100 Ned. ponden, en eindelijk 14615. Thans ontvangen meer dan *zeven duizend* armen, dagelijks of om den anderen dag, brood of voedzame soep. Ook hebben wij nog rijst en gelden overgehouden, om aanstonds bij te springen, zoodra ergens de voorraad is opgeteerd. De weldadigheid, die zoo spoedig en mild ge- holpen heeft, zal wel verder haar edel werk voltooien. — Als wij het einde der volgende maand mogen bereiken, roept het veld vele handen aan den arbeid, en door de allergunstigste beschikking onzer hooge regering is dan ook met den weg door den Boemelerwaard een begin gemaakt. — Daar zullen insgelijks vele arbeiders, indien zij nu genoeg- zaam versterkt worden, werkende hun eigen brood verdie- nen. En als Gods goedheid daarna den oogst mogt zeg- nen, dan zal deze bange tijd uitloopen in den jubel der dankbaarheid. Eerstdaags zullen wij de ontvangen giften bekend maken, opdat het allen blijk, hoeveel wij nog overig hebben; om de armen etende te houden.

Met de betuiging der hartelijkste dankbaarheid voor de hulp, aan de armen verleend, als ook voor het groot ver-

tronwen in mij gesteld en het onbeschrijfelijk genoegen mij geschonken, ben ik eerbiedig

Zalt-Bommel, den 12den mei 1847. Uw aller dienaar
C. HOOIJER.

Nopens den gezondheidstoestand voegen wij hier nog bij, dat de meesten door het goede voedsel opleven, maar bij enkelen de hulp te laat en de krachtigste voeding vergeefs is. Zeer velen der arbeiders blijven nog onbekwaam tot eenig zwaar werk.

Advertentiën.

To **BREMEN** is, op den 6den Mei 1847, van eene welgeschapen **DOOTER** bevallen **HENRIETTE FRANKÉ**, Geboren **RETEMEIJER**.

Heden overleed mijne geliefde Echtgenoot, **MARIA ALBERTINA NOMAN**, in den ouderdom van 23 jaren; slechts elf maanden mogt ik met haar het huwelijks-geluk smaken.

HENDRIK COSTER, Hsz.
ALKMAAR, 7 Mei 1847.

De Notaris **KOLFSCHOTEN**, te *Arnhem*, zal, op Dingsdag den 18den Mei 1847, des avonds ten 7 ure, in het *Logement het Hof van Holland*, in de *Weverstraat* aldaar, finaal verkoopen:

Een **HEERENHUIS, OPENPLAATS en TUIN**, in de *Weverstraat* aldaar, *Wijk C, No. 52*, bij den inzet met de hoogen gebragt op . . . . . f9511.

Voormeld pand is elken *Woensdag*, vóór den toelag, van 2 tot 4 uur, voor een ieder te zien, mits vooraf helet vragende bij de be- woonster, *Mevrouw de BARONES VAN ZUIJ- LEN VAN NIEVELD*. — Om nadere infor- matiën vervoege men zich ten Kantore van de Notarissen **KOLFSCHOTEN** te *Arnhem*, en **KUIJK** te *Wageningen*.

Lees hier!

In de *Over-Betuwe*, Provincie *Gel- derland*, biedt zich gelegenheid **UIT DE HAND TE KOOPEN**: Een alleraange- naamst welgelegen **LANDGOEDJE**, met een roijaal **HEERENHUIS, STALLIN- GEN**, enz. met **BOUW- en WEIDELANDEN**, om- geven door riant **WANDELINGEN**; zijnde deze Landen allen zeer geschikt om **TABAK** te cultiveren waardoor dit *Buiten-Verblijf* hooge renten aanbrengt.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Heer **C. A. THIEME**, te *Arnhem*, in Persoon, of met *gefrankeerde brieven*, onder Letters **A. A.**

Geldersche Maatschappij van Landbouw.

ALGEMEENE VERGADERING
te *Arnhem*.

De eerste samenkomst is thans bepaald op Don- derdag den 3den Junij om 10 uur.

Vrijdag, den 4den, om één uur, zullen er **PRIJ- ZEN en BELOONINGEN** worden uitgedeeld aan de bestgekeurde voorwerpen behoorende aan Leden der Maatschappij of Inwoners van *Gelderland*. Namelijk f100 prijs voor den bestgekeurden en f25 belooning voor den naastbijkomenden **HENGST**, niet jonger dan 3 jaar. — f70 prijs en f20 belooning voor **VEU- LEN-MERRIËN**, niet jonger dan vier jaar met het venen, in 1847 geboren, of een bewijs, dat dit niet meer ter beschikking van den Eigenaar der merrie staat. Alleen voor **TREKPAARDEN** doch van onge- paald ras. — f75 prijs en f18 belooning voor **STIE- REN**, niet jonger dan 2 jaar, en f50 prijs met f10 belooning voor **MELKKOEIJEN**, niet jonger dan 3 jaar, van *Betuwsch, Hollandsch of Friesch* ras. — f60 prijs en f12 belooning voor **STIEREN**; f40 prijs en f8 belooning voor **MELKKOEIJEN**, ouderdom als zoo even, en f50 prijs met f10 belooning voor **TREK- OSSEN**, niet jonger dan 4 jaar, allen van *Drentsch of Graafschapsch* ras. — f15 prijs en f7 belooning voor **RAMMEN en BEEREN**; f10 prijs en f5 belooning voor **OUIJEN en ZEUGEN**, allen niet jonger dan een jaar. — f40 voor het beste **MILK** en f10 voor het beste **SCHAAP** van *Uitheemsch* ras. Vijf prijzen, gezamenlijk ten bedrage van f100, te verdeelen onder de inzenders der voortreffelijkste, tentoongestelde **LANDBOUW-WERKTUIGEN**.

Alle Leden der Maatschappij en Inwoners van *Gel- derland*, welke iets uitstekends ten toon hebben te stellen — ook zonder juist naat de prijzen mede te dingen — worden dringend uitgenoodigd, dit op te zenden naar *Arnhem*.

De noodige inlichtingen aangaande de keuring en de tentoonstelling, alsmede bous — tot het gratis-stallen en voederen van het ten toon te stellen vee — kunnen bekomen worden bij de Heeren **Mr. TEDING VAN BERKHOUT**, buiten de *Velperpoort*, en **WIJCKERHELD BISKOM**, tegen over het *Logement de Zon*, te *Arnhem*.

Degenen, welke *Landbouw-Werktuigen* of Model- len wenschen ten toon te stellen, worden uitgenoo- digd; ten einde zeker plaats te vinden, om den aard dier voorwerpen, en de ruimte, welke zij zullen in- nemen, met den prijs, waarvoor zij welligt te koop zijn, vrachtvrij te willen opgeven aan genoemde Heeren en wel voor den 30sten April. Voor den 3den Junij zullen dese vrachtvrij bezorgd moeten worden aan den Heer **WIJCKERHELD BISKOM** met het

adres: *Voor de Tentoonstelling der Geldersche Maat- schappij van Landbouw*.

Ter voorkoming van alle verwarringen, worden wijders de Leden, die, met of zonder gasten, deel wenschen te nemen aan den Maaltijd van den 4den (tegen f2,50 met $\frac{1}{2}$ flesch wijn per couvert) uitge- noodigd, zulks voor den 30sten Mei vrachtvrij te willen opgeven aan den Heer **Mr. H. J. VAN GEN- NEP**, te *Arnhem*. Bij hunne aankomst te *Ar- nhem* verzoekt men de Leden dringend zich te willen aanmelden bij genoemden Heer **VAN GENNEP**, tot het verkrijgen van toegangs-briefjes.

† † † Het zoo uitmuntend, als doeltreffend in- † † gerigt **HÔTEL, Bellevue**, tegenover *Ree- † † berg*, even buiten *Arnhem*, in de na- bijheid van den Spoorweg en de Stoomboot-Stationen gelegen, met het daarbij nieuw gebouwde **KOETS- HUIS en STALLING**, zal den 20sten dezer geheel gereed zijn ter ontvangst van het geëerd publiek. De Logementhouder van genoemd *Hôtel*, niets onbe- proefd latende, om zich het hem in den verledene jaren reeds zoo ruim ten deel gevallen vertrouwen zij- ner geëerde Begunstigers meer en meer waardig te maken, heeft de eer zijn *Hôtel* bij dezen aan te bevelen.

† † † In het alleraangenaamst gelegen en bosch- † † rijke *Vaassen*, Gemeente *Epe*, aan den † † Grindweg van *Arnhem* op *Zwolle*, heb- bende eene bevolking van nagenoeg 2000 zielen, wordt een **GENEES- en HEELKUNDIGE** verlangd op een tractement van **HONDERD GULDEN**.

Die geneegen zijn zich hiertoe aan te bieden, gelie- ven dat in persoon of met *vrachtvrije brieven* te doen, vóór den eersten Junij eerstkomende, te *Epe*, bij den Burgemeester der gezegde Gemeente.

† † † Een **JONG MENSCH**, bekend met den † † **EXPEDITIE-HANDEL** en niet onbedreven † † in de *Hoogduitsche Taal* kan geplaatst worden op een Kantoor te *Arnhem*. — Adres, met *franco-brieven*, onder Letter **K**, bij den Uitgever dezer Courant.

† † † In het Magazijn van den Heer **G. W.** † † **TIKKEL**, hoek van de *Rijnstraat*, te † † *Arnhem*, is thans het Depôt gevestigd der **TANDMIDDELEN**, bereid door de **GEBROEDERS DENTZ**, Tandmeesters van **HH. MM. den Koning** en de **Koningin** en van **HH. KK. HH. den Prins VAN ORANJE** en **Prins FREDERIK DER NEDER- LANDEN**; enz. enz., als:

Liqueur Philodontique tot het conserveren en on- derhouden der Tand en versterken van het Tand- vleesch, à f3.50; *Mondspoeling* tegen *Scorbut* en *Rhumatische pijnen in den Mond* en *bijzonder tot het bevestigen van losstaande Tand*, à f3; *Pou- dre Dentrifrice et Antiscorbutique*, à f2; *Poudre à la Rose*, à f1; ordinaire *Tandpoeder*, à 50 cen- ten; *Tand-Opiat*, à f1.25; *Tand-Elixir* tegen *Kiespijn*, uit *Ziakingen* voorkomende, à f1.50.

Rijn-Stoomboot-vaart.

KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ

DAGELIJSCH DIENST

Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tusschen ge- legen plaatsen.

Vertrek van Arnhem, des morgens ten 6 ure, om nog denzelfden avond te Keulen aan te komen.

Aankomst te Arnhem des avonds ten 6 ure, in correspondentie met den laatsten Spoortrein naar Amsterdam.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den on- dergeteekende te *Arnhem*, bij de Factorij van den *Nederlandschen Rijn-Spoorweg* te *Amsterdam*, en, door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de *Algemeene Expeditie-Maatschappij (JONKER)* met welke *Diligence-Diensten* deze *Vaart* in *onmiddellijk* verband staat.

H. BUDDÉ; G. J. Z.

STOOMVAART

VOOR DEN

NEDER- EN MIDDEN-RIJN.

DUSSELDORPSCHE

MAATSCHAPPIJ.

Dienst voor de maand Mei.

Van Arnhem naar Rotterdam:

Elken *Zondag*, *Dingsdag* en *Vrijdag*, des voor- middags omstreeks 9 uur.

Van Rotterdam naar Arnhem:

Elken *Maandag*, *Woensdag* en *Zaterdag*, des mor- gens omstreeks 6½ uur.

Van Arnhem naar Mannheim:

Elken *Maandag*, *Woensdag* en *Zaterdag*, des na- middags omstreeks 4 uur.

Nadere inlichtingen geven de Agenten.

C. BALCK.

Arnhem, 3 Mei 1847.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 17 Mei 2 El 7 Palm 1 Duim: gew. 3 D. gev. 0 D.

Te *Arnhem*, bij **C. A. THIEME**, Boekdrukker.